

Partimotion

Motion till riksdagen: 2014/15:1636

av Jan Björklund m.fl. (FP)

Ändring av turordningsreglerna i LAS

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa turordningsreglerna i LAS och ersätta dem med regler som baseras på den enskildes kompetens.

Motivering

Trots att den svenska ekonomin är jämförelsevis stark och välmående förblir arbetslösheten en central utmaning kommande år. För att öka sysselsättningen och ge fler grupper större chans på arbetsmarknaden behöver dagens arbetsmarknadsregler moderniseras. I den globala konkurrensen duger det inte att Sverige har en strukturellt hög ungdomsarbetslöshet, att utrikes födda har betydligt lägre sysselsättningsgrad än genomsnittet och att det parallellt med hög arbetslöshet råder brist på viss arbetskraft. Ska Sverige uppnå full sysselsättning behöver vi förbättra hur arbetsmarknaden fungerar.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen har i huvudsak varit framgångsrik under de drygt hundra år den funnits. Det är bra att staten om möjligt avstår från lagstiftning och i stället överlåter åt arbetsmarknadens parter att lösa frågorna genom kollektivavtal. Samtidigt har arbetslivet i många avseenden förändrats de senaste decennierna. Enkel produktion har lämnat plats för en alltmer kunskapsintensiv industri och en växande tjänstesektor, där rörligheten är större och den internationella konkurrensen skarpare. Om den svenska modellen ska kunna fungera i dagens arbetsliv så behöver den moderniseras och arbetsrätten bli mer anpassad till behoven och villkoren på dagens arbetsmarknad.

Långtidsutredningen (SOU 2011:11) har jämfört det svenska anställningsskyddet med reglerna i andra utvecklade länder och konstaterar att de svenska reglerna är flexibla i vissa avseenden och tröga i andra. Om en svensk arbetsgivare vill minska sin personalstyrka kan han göra det relativt enkelt genom att i första hand avsluta tillfälliga anställningar och sluta hyra in personal och i andra hand säga upp fast anställda som finns sist i turordningen. Däremot har arbetsgivaren svårt att själv välja vilka anställda han vill ha kvar. Personer som sagts upp på grund av arbetsbrist har också företräde till nya anställningar hos samma arbetsgivare under nio månader.

Det innebär att det svenska regelverket ger ett företag goda möjligheter att relativt snabbt anpassa storleken på sin personalstyrka vid arbetsbrist jämfört med i andra länder. Men möjligheterna att behålla nödvändiga nyckelpersoner eller dem med bäst kompetens är små om man inte kan göra särskilda uppgörelser med facket. Många företagare vittnar också om att den strikta arbetsrätten gör att de drar sig för att anställa. Trösklarna för unga, invandrare och andra som inte fått fotfäste på arbetsmarknaden blir höga. Turordningsreglerna gör också att dessa grupper, som ofta är sist anställda, blir de som först får sluta vid arbetsbrist.

Därför behöver de nuvarande turordningsreglerna i LAS vid uppsägning på grund av arbetsbrist avskaffas och ersättas med turordningsregler som baseras på den enskildes kompetens. LAS ska även i fortsättningen vara dispositiv, vilket betyder att arbetsmarknadens parter är fria att själva avtala om hur turordningsreglerna ska utformas inom sin bransch. Arbetsmarknadens parter bör avtala fram lämpliga kriterier för hur kompetens ska värderas i turordningen inom varje bransch.

Enligt Långtidsutredningen leder det svenska anställningsskyddet även till att rörligheten minskar bland de fast anställda med långa anställningstider. På grund av turordningen har dessa personer stora motiv att stanna på sina arbetsplatser och inte röra sig vidare. Den ökade rörligheten på arbetsmarknaden bärs därför i huvudsak av de unga. Arbetsgivarna satsar också mindre resurser i form av fortbildning på dem med tillfälliga anställningar i förhållande till dem med fasta jobb, vilket ytterligare kan försvåra deras möjligheter att konkurrera på arbetsmarknaden.

Inom vissa områden finns redan i dag i avtal mellan parterna kompetens med som en avgörande faktor vid fastställande av turordningslistan. I till exempel det omställningsavtal som finns tecknat mellan Svenskt Näringsliv och PTK (Privattjänstemannakartellen) finns möjligheten att på lokal nivå vid uppsägningar på

grund av arbetsbrist ta större hänsyn till företagets behov av kompetens än vad som medges i lagen. Avtalet innehåller också extra resurser för att stödja de uppsagda medarbetarna i omställningen. Det pekar på att det finns ett reellt behov på dagens arbetsmarknad av att ta mer hänsyn till kompetens.

Sammanfattningsvis bör de nuvarande turordningsreglerna vid uppsägning på grund av arbetsbrist i lagen om anställningsskydd (LAS) därför avskaffas och ersättas med turordningsregler som baseras på den enskildes kompetens.

Jan Björklund (FP)

Erik Ullenhag (FP)

Christer Nylander (FP)

Roger Haddad (FP)

Emma Carlsson Löfdahl (FP)

Birgitta Ohlsson (FP)